Kadınlarla istişare yapılmaz mı?

İstanbul'dan Hanım okuyucumuz: "Kadınla istişare et. Söylediğinin tersini uygula' sözü hadis midir? Bu hükmün aslî kaynaklarımızda yeri var mıdır? Bu sözün doğruluk derecesi nedir?"

ÇELİŞKİLİ VE TUTARSIZ

Bu, kendi içinde çelişen tutarsız bir sözdür. Dinin hiçbir disiplini ile açıklanma imkânı olmadığı gibi, esasen dinî disiplinlere de aykırıdır.

Meselâ dürüstlüğe aykırıdır. Vefaya aykırıdır. Nezakete aykırıdır. Edebe aykırıdır.

Kadirşinaslığa aykırıdır. Çünkü kadının sözünün tersini uygulayacaksan, kadının sözünü yok sayacaksan neden istişare ediyorsun? Neden sözünü dinler gibi yapıyorsun? Neden ikiyüzlü davranıyorsun?

Bu mefhum İslâm dinine değil; ancak İsrailiyat'a yakışır. Nitekim böyle bir rivayeti Aclunî "hadis zannedilen yanlış sözler" başlığıyla eserine almış ve eleştirmiştir.1

YASAK MEYVEYİ KİM YEDİRDİ?

İsrailî kaynaklar Hazret-i Âdem'in (as) yasak meyveyi yemesi meselesinde Hazret-i Havva'yı işin baş müsebbibi gösteriyorlar. Yani Hazret-i Âdem'i (as) yemeye ikna eden güya Hazret-i Havva imiş.

Bu kaynaklardan internete düşmüş olmalı ki, internette, Hazret-i Âdem'in (as) tavsiyeleri içinde şöyle bir cümle de yer alıyor:

"Kadınlarınızın arzusuna göre iş yapmayınız. Ben kadınımın emrine göre hareket ettim, pişman oldum."

Bahsi geçen söz, bu sözün biraz değişikliğe uğramış şekli gibi duruyor. Belki de Hazret-i Âdem'e (as), "ben kadınımın sözünün tersini yapmış olsaydım kurtulurdum" gibi bir cümle de isnat edilmiş olabilir. Ki bütün bunların sıhhatli kaynaklarda yeri yoktur.

Bilâkis yasak meyveyi haber veren Kur'ân, şeytanın sadece Hazret-i Havva'yı değil,

(dolayısıyla Hazret-i Havva'nın da Hazret-i Âdem'i (as) değil), şeytanın her ikisini birden kandırdığını zikrediyor. Âyet şöyledir: "Her ikisinin ayağını da şeytan kaydırdı."2

Bu durumda İsrailî kaynaklarda yer alan, şeytanın Hazret-i Havva'yı, Hazret-i Havva'nın da Hazret-i Âdem'i (as) kandırdığı şeklindeki sıralama doğru değildir. Doğru olan, -Kur'ân'ın bildirdiği gibi- şeytanın her ikisini birden kandırmış olmasıdır.

Bu durumda Hazret-i Âdem'e (as) atfedilen bu tavsiye de sıhhatini kaybetmiş olmaktadır.

ESAS OLAN LİYAKATTİR

İslâm dininde esas olan liyakattir, ehliyettir, bilgi sahibi olmaktır, danışmaya ehil olmaktır. Bu sıfatları taşıyanlara kadın da olsa, erkek de olsa danışılması emredilir. Ancak hissî, duygusal, kararsız, istikrarsız, tutarsız olanlarla kadın da olsa, erkek de olsa bu sıfatları taşıdıkları zamanlarda istişare edilmez.

Kur'ân'da kadınlarla müşavere örnekleri olduğu gibi, Peygamber Efendimiz (asm) de ihtiyaç duyduğu her yerde ezvac-ı tahiratla istişare etmişlerdir.

Kur'ân'da Şuayb Aleyhisselâm'ın kızlarının görüşleri üzerine Hazret-i Musa'yı (as) istihdam ettiği3; Belkıs'ın komutanlarının Belkıs'a "Biz harp ehliyiz, emir senindir. Ne emredeceksen emret!"4 Dedikleri; çocuğunun emzirilmesi meselesinin boşanan kadınla istişare edilebileceği5; anne ile babanın çocuklarını sütten kesmek için meşveret edip anlaşmalarında günah olmadığı6 gibi örnekler, bize bu konuda yeterince bilgi vermektedir.

Keza Hz. Peygamber'in (asm) kadınlarla istişare ettiğini ve onların görüşleriyle amel ettiğini bildiren rivayetler az değildir.7

Meselâ daha ilk vahiy geldiği zaman bunu Hazret-i Hatice'ye danışmış, Hazret-i Hatice de kendisini teselli ve teskin etmiştir.8

Keza Hazret-i Hatice'nin teklifiyle muhtereme kızı Zeyneb'i Ebu'l-As'a nikâhlamıştır. Hatta bu rivayeti yapan zat, "Resulullah (asm) Hz. Hatice'ye muhalefet etmezdi." İlâvesini de yapmıştır.9

Keza Hazret-i Aişe'ye (ra) iftira atıldığı zaman, Zeynep bintü Cahş'tan ve köle Berire'den Hazret-i Âişe (ra) hakkında görüş almıştır.10

Keza Hudeybiye'de Kureyşlilerle barış yapılıp o yıl umre yapılmaması kesinleşince,

anlaşmadan Sahabe-i Kiram memnun kalmadı. Resulullah'ın (asm), "Kalkın, kurbanlarınızı kesin, ihramdan çıkın!" emrini sahabe duymamış gibi ağırdan aldı. Bu durum Resulullah'ı (asm) fevkalâde üzdü. Ümmü Seleme'ye durumdan yakındı. Ümmü Seleme: "Ya Resulallah! Sen kalk, kurbanını kes! Onlar sana uyacaklardır" deyince, bu görüşe uyarak Peygamber Efendimiz (asm) kendi kurbanını kesti. Ardından sahabeler de kurbanlarını kestiler.11

Dipnotlar:

1- Bk. Aclûnî, Keşfu'l-Hafâ 2/3; Geniş bilgi için, bk. Münâvî, 4/262-263.
2- Bakara Sûresi: 36.
3- Kasas Sûresi: 26.
4- Neml Sûresi: 33.
5- Talak Sûresi: 6.
6- Bakara Sûresi: 233.
7- İbnu Kuteybe, 'Uyûnu'l-Ahbâr 1/27.
8- Buhârî, Bed'ül-Vahy, 1.
9- Heysemi, 9/213.
10- Buhari, Şehadat, 16.
11- Vâkıdi, Meğazi, 2/613.